

การพัฒนา รูปแบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ HOMSIN Model เพื่อส่งเสริมพัฒนาการด้านอารมณ์ สำหรับเด็กปฐมวัย

Developing the HOMSIN Model for Enhancing to Emotional Development of Early Childhood

หอมสิน อุปแสน¹, ประภัสสร ปรีเอี่ยม², ทศนีย์ นาคุณทรง³

Homsin Uphaesen¹, Prapatsorn Pree-iam², Thatsanee nakhunsong³

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษารูปแบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เพื่อส่งเสริมพัฒนาการด้านอารมณ์ สำหรับเด็กปฐมวัย 2) เพื่อพัฒนา รูปแบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เพื่อส่งเสริมพัฒนาการด้านอารมณ์สำหรับเด็กปฐมวัย และ 3) เพื่อศึกษาผลการใช้รูปแบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ HOMSIN MODEL เพื่อส่งเสริมพัฒนาการด้านอารมณ์ สำหรับเด็กปฐมวัย แบ่งขั้นตอนการวิจัยออกเป็น 3 ระยะ คือ ระยะที่ 1 ศึกษา รูปแบบการจัดประสบการณ์เรียนรู้เพื่อส่งเสริมพัฒนาการด้านอารมณ์ สำหรับเด็กปฐมวัย โดยการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ 5 คน และสอบถามครูผู้สอนปฐมวัย จำนวน 89 คน ระยะที่ 2 การพัฒนา รูปแบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้และส่งเสริมพัฒนาการด้านอารมณ์ สำหรับเด็กปฐมวัย โดยจัดกิจกรรมสนทนากลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิ 15 คน ระยะที่ 3 ศึกษาผลการใช้รูปแบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ HOMSIN Model เพื่อส่งเสริมพัฒนาการด้านอารมณ์ สำหรับเด็กปฐมวัย กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ ครูศูนย์ ฯ ทำสองคอนแก่งเลิงจาน จำนวน 7 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง คือ คู่มือการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ HOMSIN Model เพื่อส่งเสริมพัฒนาการด้านอารมณ์ สำหรับเด็กปฐมวัย และเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการทดลอง คือ แบบประเมินพัฒนาการด้านอารมณ์ และแบบสัมภาษณ์ครูที่มีต่อรูปแบบการจัดประสบการณ์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพื้นฐาน ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบค่าที (t-test)

ผลการวิจัย พบว่า

1. ครูผู้สอนปฐมวัย มีความคิดเห็นต่อสภาพปัจจุบันการจัดกิจกรรมและการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เพื่อส่งเสริมพัฒนาการด้านอารมณ์ สำหรับเด็กปฐมวัย โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด 2 ด้าน อยู่ในระดับมาก 4 ด้าน เรียงลำดับด้านที่มีค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ได้แก่ ด้านให้ความรัก ด้านศึกษาแหล่งเรียนรู้ และด้านสรุปองค์ความรู้ตามลำดับ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ด้านออกแบบการเรียนรู้

¹ นักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์บัณฑิต สาขาวิชาหลักสูตรและการเรียนการสอน คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

^{2,3} คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม

¹ Ed.D. Candidate in Curriculum and Instruction, Faculty of Education, Rajabhat Maha Sarakham University

^{2,3} Faculty of Education, Rajabhat Maha Sarakham University

2. รูปแบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ HOMSIN Model เพื่อส่งเสริมพัฒนาการด้านอารมณ์ สำหรับเด็กปฐมวัย ประกอบด้วย 6 กิจกรรมหลัก 40 กิจกรรมย่อย ได้แก่ กิจกรรมให้ความรัก (Happiness) กิจกรรมออกแบบการเรียนรู้ (Organizer) กิจกรรมแสวงหาความรู้ (Management) กิจกรรมศึกษาแหล่งเรียนรู้ (Savant) กิจกรรมสร้างองค์ความรู้ (Identity) และกิจกรรมวิถีธรรมชาติ (Nature) และผลการประเมินโดยผู้ทรงคุณวุฒิ พบว่า มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก ถึงมากที่สุด

3. ผลการใช้รูปแบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ HOMSIN MODEL เพื่อส่งเสริมพัฒนาการด้านอารมณ์ สำหรับเด็กปฐมวัย พบว่า นักเรียนที่เรียนรู้ตามรูปแบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ HOMSIN Model เพื่อส่งเสริมพัฒนาการด้านอารมณ์ สำหรับเด็กปฐมวัย มีค่าเฉลี่ยคะแนนพัฒนาการด้านอารมณ์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และครูกลุ่มเป้าหมายมีความพึงพอใจต่อการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ HOMSIN MODEL เพื่อส่งเสริมพัฒนาการด้านอารมณ์ สำหรับเด็กปฐมวัยอยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ: รูปแบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ HOMSIN Model พัฒนาการด้านอารมณ์ ความพึงพอใจ

Abstract

The purposes of the research were 1) to study learning management models for emotional development of early childhood, 2) to develop the instructional model, and 3) to evaluate the HOMSIN model for emotional development of early childhood. The research methodology was divided into three steps. Step 1 focused on studying instructional models for emotional management of early childhood by interviewing five experts, and questionnaires were used to collect data of learning management for early childhood from 89 early childhood teachers. Step 2 focused on designing and developing an instructional model for emotional development of early childhood through a focus group discussion method of 15 experts. Step 3 focused on evaluating the HOMSIN instructional model for emotional development of early childhood. The model was implemented to seven teachers of the Thasongkhon Kaenglergirm childhood center. The instrument was a handbook of the HOMSIN Instructional model, an emotional development test, and an interview form. The research statistics used were percentage, mean, Standard deviation and the t-test

1. The research findings showed that the overall opinion of the early childhood teachers toward the teaching and learning management for emotional development of the early childhood was at a high level. Three high rated items of the instructional management were happiness, savant, and conclusion of knowledge respectively. The lowest rated item of the management was designing learning units.

2. The HOMSIN model consisted of six activities with forty sub-activities: happiness, learning organizer, management, savant, identification and nature. The index of the appropriateness and possibility of the model assessed by the experts was at a high level.

3. The result indicated that the average score of the emotional development after using the model was higher than that of before using the model at the 0.01 level of the statistical significance. Additionally, the overall satisfaction of the teachers with the HOMSIN model was at a high level.

Keywords: HOMSIN model, emotional development, satisfaction

บทนำ

ปรัชญาการศึกษาปฐมวัยเป็นการพัฒนาเด็กตั้งแต่แรกเกิดถึง 5 ปีบนพื้นฐานการอบรมเลี้ยงดูและการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ที่สนองต่อธรรมชาติและพัฒนาการของเด็กแต่ละคนตามศักยภาพภายใต้บริบทของสังคม-วัฒนธรรมที่เด็กอาศัยอยู่ด้วยความรักความเอื้ออาทรและความเข้าใจของทุกคนเพื่อสร้างรากฐานคุณภาพชีวิตให้เด็กพัฒนาไปสู่ความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์เกิดคุณค่าต่อตนเองและสังคม ประกอบกับแนวคิดการจัดการศึกษาปฐมวัย เกี่ยวกับการเรียนรู้ของมนุษย์มีผลสืบเนื่องมาจากประสบการณ์ต่างๆ ที่ได้รับการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมเกิดขึ้นจากกระบวนการที่ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลและสิ่งแวดล้อมรอบตัวโดยผู้เรียนจะต้องเป็นผู้กระทำให้เกิดขึ้นด้วยตนเองและมีการเรียนรู้จะเป็นไปได้ถ้าผู้เรียนได้ใช้ประสาทสัมผัสทั้ง 5 ได้เคลื่อนไหวมีโอกาสริเริ่มตามความต้องการและความสนใจของตนเองรวมทั้งอยู่ในบรรยากาศที่เป็นอิสระอบอุ่นและปลอดภัยดังนั้นการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้จึงเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย คือเด็กอายุ 3-5 ปีพัฒนาการเด็กในแต่ละช่วงอายุอาจเร็วหรือช้ากว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้และการพัฒนาจะเป็นไปอย่างต่อเนื่องเด็กปฐมวัยจัดอยู่

ในระยะวัยทองของชีวิต เป็นจังหวะทองของการสร้างเสริมพัฒนาการเด็กเป็นการวางรากฐานของการพัฒนาความเจริญเติบโตทุกด้าน ดังนั้นการอบรมเลี้ยงดูในช่วงระยะนี้มีผลต่อคุณภาพของคนตลอดชีวิต (หลักสูตรปฐมวัย, 2546)

รายงานประเมินผลการพัฒนาคุณภาพเด็กปฐมวัย โดยสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาพบว่า พัฒนาการที่ต่ำและต้องได้รับการพัฒนามากที่สุด คือพัฒนาการด้านอารมณ์ และพัฒนาการด้านสติปัญญา (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2552: 67-70) จากผลการสำรวจดังกล่าวแสดงถึงสถานการณ์ระดับพัฒนาการทางอารมณ์ของเด็กปฐมวัยต้องได้รับการส่งเสริมให้ดีขึ้นและเป็นไปตามเกณฑ์ ซึ่งผลดังกล่าวมีปัจจัยที่เกิดขึ้นได้ ปัจจัยที่มาจากตัวเด็ก และสภาพแวดล้อม ที่ขาดการส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยที่เหมาะสม จากสถานการณ์ระดับพัฒนาการด้านอารมณ์ที่ต้องได้รับการพัฒนาโดยด่วนของเด็กปฐมวัยไทย สะท้อนให้เห็นถึงความสำคัญของการพัฒนาการด้านอารมณ์ที่เป็นหลักสำคัญ มีแนวโน้มลดลง

ด้วยเหตุผลของทุกภาคส่วนที่กล่าวมาข้างต้นล้วนแต่มีจุดหมายในการศึกษาที่ต้องการให้เด็กได้เรียนรู้อย่างมีความสุขภายใต้บริบทของชุมชน ในการทำวิจัยครั้งนี้เป็นการตอบสนอง

ปัญหาของสังคมการศึกษาของไทยเพราะในการพัฒนาประเทศชาตินั้นจำเป็นต้องพัฒนาคน และเครื่องในการพัฒนาคนก็คือการศึกษา ดังนั้นถ้ารากฐานการศึกษาหมายถึงเด็กปฐมวัยที่มีพัฒนาการทางอารมณ์ - จิตใจ ที่ดี แล้วต่อไปก็จะสามารถพัฒนาให้ดีขึ้นได้อย่างต่อเนื่อง เพราะปัจจัยที่สำคัญที่สุดในการเรียนรู้ของเด็กก็คือ อารมณ์ความรู้สึก เด็กปฐมวัยต้องได้รับการดูแลเอาใจใส่เป็นพิเศษในเรื่องการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ผู้วิจัยได้ลงพื้นที่สำรวจความต้องการจำเป็นในการพัฒนารูปแบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ด้วยตัวเองโดยการสำรวจความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยโดยการสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการกับครูผู้สอนในระดับปฐมวัยในเขตอำเภอเมือง เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคามเขต 1 จำนวน 50 คน เพื่อนำผลที่ได้มาเป็นข้อมูลในการพัฒนารูปแบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ในครั้งนี้อย่างที่ผู้วิจัยพบว่า ครูส่วนใหญ่ เน้นการจัดประสบการณ์ที่มุ่งเน้นให้เด็กอ่านออกเขียนได้ โดยการให้ทำใบงานตามที่ครูกำหนดให้ เน้นการเขียนพยัญชนะ ไม่ว่าจะเขียนไทย - อังกฤษ เขียนตัวเลขแล้วยังมีการบ้าน เพื่อให้เด็กทำและนำมาส่ง ทั้งนี้เป็นเพราะค่านิยมที่ผู้ปกครองต้องการให้เป็นเช่นนั้น เด็กจึงเกิดความเครียดไม่อยากมาโรงเรียนกลัวครูให้เขียนผู้วิจัยจึงได้ทำการสัมภาษณ์ และสังเกตการสอนรอบที่สองเกี่ยวกับพฤติกรรมการสอนของครูผู้สอนในระดับปฐมวัยและสภาวะทางอารมณ์ความรู้สึกในการเรียนรู้ที่นักเรียนมีต่อการจัดประสบการณ์ ในเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคามเขต 1 จำนวน 10 ห้อง ในปีการศึกษา 2555 ได้ผลการศึกษาดังนี้

- 1) ผลจากการสังเกตการสอนของครูและสภาวะทางอารมณ์ของเด็กในระดับชั้นอนุบาล โดยการสังเกตที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น ระยะเวลาดำเนินการในช่วงเดือน สิงหาคม-กันยายน พุทธศักราช

2555 พบว่าครูส่วนใหญ่ใช้วิธีการสอนแบบเดิม ๆ คือครูเป็นผู้ดำเนินรายการเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมทั้งหมด เด็กเป็นเพียงผู้ปฏิบัติตาม และส่วนมากครูเลี้ยงดั่ง จำกัดความคิด และการสร้างสรรค์ผลงานส่วนใหญ่เป็นใบงานที่ครูกำหนดให้ บรรยากาศการร่วมกิจกรรมจึงเป็นไปอย่างเงียบเหงาแทบจะไม่ได้ยินเสียงหัวเราะ หรือพูดคุยหยอกล้อกันตามประสาเด็กแต่กลับเป็นเสียงครูสั่งให้ทำเสียมากกว่า บรรยากาศเหมือนห้องเรียนชั้นประถมศึกษา ซึ่งอาจเป็นเพราะว่าครูมุ่งที่จะเตรียมเด็กด้านวิชาการมากกว่าการส่งเสริมพัฒนาการตามวัย

เมื่อผู้วิจัยได้สัมภาษณ์เชิงลึกกับครูที่สอนปฐมวัยถึงปัญหาที่แท้จริงของการจัดกิจกรรม จึงได้คำตอบที่น่าสนใจคือ ครูส่วนใหญ่ เห็นด้วยกับการจัดการศึกษาในระดับปฐมวัยที่เน้นการสอนเพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมและส่งเสริมเกี่ยวกับพัฒนาการโดยองค์รวมให้กับเด็ก เป็นหลัก แต่ปัญหาของครูคือ ครูยังไม่มี ความเข้าใจในเรื่องการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้กับเด็ก ครูไม่สามารถสร้างความสนใจในการเรียนรู้หรือการจัดประสบการณ์ให้กับเด็ก ครูผู้สอนปฐมวัยส่วนมากมีความเห็นตรงกันในเรื่องนี้ หรือที่เรียกกันว่า ครูไม่สามารถเก็บเด็กได้ ทั้งนี้เพราะว่าครูส่วนมากสอนไม่ตรงตามวุฒิไม่ได้จบการศึกษาด้านปฐมวัยโดยตรง จึงไม่มีความมั่นใจในการจัดประสบการณ์ให้กับเด็ก และครูต้องการแนวทางที่ชัดเจนในการจัดประสบการณ์สำหรับนำไปเป็นแนวปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพจากผลการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้สรุปได้ว่า แม้ว่าครูผู้สอนส่วนใหญ่จะตระหนักถึงความสำคัญและเห็นด้วยกับการจัดการศึกษาปฐมวัยและได้จัดประสบการณ์ให้กับเด็กตามแนวทางนั้น แต่ครูผู้สอนก็ยังต้องการแนวทางเพิ่มเติมเพื่อให้การจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้เด็กมีความสุข ต้องการให้เด็ก มีวุฒิภาวะทางอารมณ์ที่ดี เชื้อฟุ้งครู ไม่รังแกเพื่อน หรือหวง

ของเล่น เอาแต่ใจตัวเอง จากพฤติกรรมเหล่านี้ของเด็กทำให้เกิดอุปสรรคในการจัดประสบการณ์ ครูส่วนมากจะพบปัญหาเหล่านี้ จึงทำให้ครูเกิดความเครียด และส่งผลกระทบต่อการจัดกิจกรรมของครู บางครั้ง ครูโมโห จึงเสียงดังเด็กกลัว สิ่งเหล่านี้คือสิ่งที่ครูส่วนมากพบบ่อยๆ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าครูขาดประสบการณ์ในการจัดประสบการณ์ที่ถูกต้องหรือเกิดจากอุปสรรคและข้อจำกัดต่างๆ จึงเกิดความไม่มั่นใจและบางครั้งต้องมีการขู่เพื่อให้เด็กกลัว ซึ่งเป็นการกระทำที่ผิดหลักการของปฐมวัย ครูจึงมีความต้องการแนวทางหรือรูปแบบที่สามารถนำไปปฏิบัติได้อย่างแท้จริง สอดคล้องกับคำกล่าวของ นกนเตร ธรรมบวร (2550) ที่ว่าในการจัดการเรียนการสอนระดับปฐมวัย 4 ประการ คือ 1) เปิดโอกาสให้เด็กหรือผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์ตรง 2) เป็นผู้ที่มีทักษะในการถามคำถามที่ดี 3) เป็นผู้เฝ้าสังเกตเด็กจดบันทึกและระอจงหะเพื่อให้คำแนะนำหรือถามคำถามซึ่งส่งเสริมการคิดของเด็ก 4) ใช้นิทานเป็นสื่อสำคัญในการจัดการเรียนการสอนและในเรื่องของการพัฒนาารูปแบบการสอน

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงได้พัฒนารูปแบบการจัดประสบการณ์ที่สามารถส่งเสริมพัฒนาการด้านอารมณ์สำหรับเด็กปฐมวัยโดยได้ศึกษาข้อมูลพื้นฐานแนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนาการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย ทฤษฎีการเรียนรู้ ทฤษฎีพัฒนาการ ทฤษฎีการพัฒนารูปแบบ หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย ตลอดจนเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการด้านอารมณ์ และแนวคิดการวิจัยและพัฒนา มาสังเคราะห์เป็นรูปแบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ HOMSIN MODEL สำหรับปฐมวัย เพื่อใช้เป็นแนวทางการจัดประสบการณ์ในการส่งเสริมพัฒนาการด้านอารมณ์ ของเด็กปฐมวัยเพื่อพัฒนาคนให้เป็นเยาวชนที่ดีของชาติต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาแนวคิด เอกสาร ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย
2. พัฒนารูปแบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เพื่อส่งเสริมพัฒนาการด้านอารมณ์สำหรับเด็กปฐมวัย
3. ศึกษาผลการใช้รูปแบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ HOMSIN MODEL เพื่อส่งเสริมพัฒนาการด้านอารมณ์ สำหรับเด็กปฐมวัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยระยะที่ 1 การศึกษารูปแบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เพื่อส่งเสริมพัฒนาการด้านอารมณ์ สำหรับเด็กปฐมวัย

1. ประชากร ได้แก่ ครูผู้ปฏิบัติงานสอนชั้นอนุบาล 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2556 จำนวน 128 โรงเรียน รวม 150 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูผู้ปฏิบัติงานสอนชั้นอนุบาล 1 ในเขตอำเภอเมือง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2556 จำนวน 89 โรงเรียน รวม 89 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

การวิจัยระยะที่ 2 การพัฒนารูปแบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เพื่อส่งเสริมพัฒนาการด้านอารมณ์ สำหรับเด็กปฐมวัย

กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ กลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิด้านการจัดประสบการณ์ระดับปฐมวัยจำนวน 15 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive

Sampling)

การวิจัยระยะที่ 3 การศึกษาผลการใช้รูปแบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ HOMSIN MODEL เพื่อส่งเสริมพัฒนาการด้านอารมณ์สำหรับเด็กปฐมวัย

กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ ครูผู้ปฏิบัติงานสอนชั้นอนุบาล 1 ของศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาทำสองคอน แก่งเลิงจาน ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2556 จาก 7 โรงเรียน รวม 7 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

เครื่องมือการวิจัย

เครื่องมือการวิจัยในระยะที่ 1

1. แบบสอบถามความคิดเห็นต่อสภาพปัจจุบันการจัดกิจกรรม การจัดประสบการณ์การเรียนรู้เพื่อส่งเสริมพัฒนาการด้านอารมณ์สำหรับเด็กปฐมวัย

2. แบบสัมภาษณ์เชิงลึก เกี่ยวกับองค์ประกอบในการส่งเสริมพัฒนาการด้านอารมณ์สำหรับเด็กปฐมวัย

เครื่องมือการวิจัยในระยะที่ 2

1. ร่างรูปแบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ HOMSIN model เพื่อส่งเสริมพัฒนาการด้านอารมณ์สำหรับปฐมวัยและแผนประสบการณ์ตัวอย่าง

2. แบบบันทึกการสนทนากลุ่ม

เครื่องมือการวิจัยในระยะที่ 3

1. แบบประเมินพัฒนาการด้านอารมณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ลักษณะเป็นแบบประเมินแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ สำหรับประเมินพัฒนาการด้านอารมณ์ นักเรียนกลุ่มเป้าหมาย

2. แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง สำหรับสัมภาษณ์ครูกลุ่มเป้าหมายที่สอนระดับชั้นอนุบาลปีที่ 1 ของศูนย์เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษา

ทำสองคอน แก่งเลิงจาน

ขั้นตอนดำเนินการวิจัย

ขั้นตอนการดำเนินการวิจัยระยะที่ 1

1. ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี หลักการ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมพัฒนาการด้านอารมณ์ สำหรับเด็กปฐมวัยจากเอกสาร ตำรา วารสารและอินเทอร์เน็ต

2. การศึกษาความคิดเห็นจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องโดยการ สัมภาษณ์เชิงลึกผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน ซึ่งประกอบด้วย อาจารย์ผู้สอนสาขาปฐมวัย ในระดับอุดมศึกษา จำนวน 1 คน ศึกษาในเทศก์ จำนวน 1 คน และครูผู้สอนดีเด่นสาขาปฐมวัย จำนวน 3 คน

3. การศึกษาความคิดเห็นจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องโดยการสอบถามความคิดเห็นของครูผู้สอนระดับปฐมวัยที่มีต่อสภาพปัจจุบันการจัดกิจกรรม การจัดประสบการณ์การเรียนรู้เพื่อส่งเสริมพัฒนาการด้านอารมณ์ สำหรับเด็กปฐมวัย

ขั้นตอนการดำเนินการวิจัยระยะที่ 2

1. เตรียมเอกสารคู่มือครูสำหรับการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ HOMSIN Model เพื่อส่งเสริมพัฒนาการด้านอารมณ์ สำหรับปฐมวัย พร้อมแบบประเมินให้ผู้ทรงคุณวุฒิ

2. จัดกิจกรรมการสนทนากลุ่ม (Focus group Discussion) เพื่อให้ผู้ทรงคุณวุฒิได้ประเมินความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของกิจกรรมว่าสามารถที่จะส่งเสริมพัฒนาการด้านอารมณ์ สำหรับเด็กปฐมวัยได้หรือไม่ โดยผู้ร่วมสนทนากลุ่มประกอบด้วย อาจารย์สถาบันอุดมศึกษา จำนวน 4 คน ศึกษาในเทศก์ จำนวน 1 คน ผู้บริหาร จำนวน 2 คน และครู จำนวน 8 คน รวมทั้งสิ้น 15 คน จัดขึ้นในวันที่ 21 เดือน มีนาคม พ.ศ. 2557 เวลา 09.00 - 12.00 น. ณ ห้องพระมหาสารคามมณี สำนักงานเขตพื้นที่การ

ศึกษาประถมนศึกษามหาสารคาม เขต 1

3. เก็บรวบรวมข้อมูลในระหว่างจัดกิจกรรมการสนทนากลุ่ม (Focus group Discussion) โดยการบันทึกเสียง บันทึกการสนทนากลุ่ม และข้อมูลจากแบบสอบถามความเหมาะสมความเป็นไปได้ของรูปแบบ

ขั้นตอนการดำเนินการวิจัยระยะที่ 3

1. ชี้แจงแนวการจัดประสบการณ์ตามรูปแบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ HOMSIN model เพื่อส่งเสริมพัฒนาการด้านอารมณ์ สำหรับเด็กปฐมวัยให้ครูกลุ่มเป้าหมายทั้ง 7 คน ทราบ

2. ประเมินพัฒนาการด้านอารมณ์สำหรับปฐมวัยก่อนทดลองสอนตามรูปแบบ

3. จัดประสบการณ์ตามรูปแบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ HOMSIN model เพื่อส่งเสริมพัฒนาการด้านอารมณ์ สำหรับเด็กปฐมวัยตามแผนการจัดประสบการณ์ที่กำหนด

4. ประเมินพัฒนาการด้านอารมณ์สำหรับปฐมวัยหลังทดลองสอนตามรูปแบบ

5. สัมภาษณ์ความคิดเห็นของครูกลุ่มเป้าหมายที่มีต่อรูปแบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ HOMSIN model เพื่อส่งเสริมพัฒนาการด้านอารมณ์ สำหรับเด็กปฐมวัย

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในระยะที่ 1

1. ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่างวิเคราะห์โดยหาความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

2. การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์โดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และนำเสนอผลการวิเคราะห์ในลักษณะความเรียง

การวิเคราะห์ข้อมูลในระยะที่ 2

1. วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามที่

ได้รับตรวจสอบความสมบูรณ์

2. วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูลขอแบบสอบถามมีดังนี้

1) ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าความถี่และร้อยละ

2) ตอนที่ 2 ความเหมาะสมและความเป็นไปได้ของกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาการด้านอารมณ์ สำหรับเด็กปฐมวัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

3. เกณฑ์การให้คะแนนของแบบประเมินตอนที่ 2

5 หมายถึง กิจกรรมในรูปแบบมีความเหมาะสม/ความเป็นไปได้มากที่สุด

4 หมายถึง กิจกรรมในรูปแบบมีความเหมาะสม/ความเป็นไปได้มาก

3 หมายถึง กิจกรรมในรูปแบบมีความเหมาะสม/ความเป็นไปได้ปานกลาง

2 หมายถึง กิจกรรมในรูปแบบมีความเหมาะสม/ความเป็นไปได้น้อย

1 หมายถึง กิจกรรมในรูปแบบมีความเหมาะสม/ความเป็นไปได้น้อยที่สุด

สำหรับแบบสอบถามปลายเปิด (Open Ended) ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และสรุปเป็นความเรียง

การวิเคราะห์ข้อมูลในระยะที่ 3

1. วิเคราะห์เปรียบเทียบพัฒนาการด้านอารมณ์ของนักเรียนกลุ่มเป้าหมายระหว่างก่อนและหลังการจัดประสบการณ์ตามรูปแบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ HOMSIN model เพื่อส่งเสริมพัฒนาการด้านอารมณ์ สำหรับเด็กปฐมวัยโดยใช้สถิติ t-test (Dependents Samples)

2. วิเคราะห์ข้อมูลจากผลการสัมภาษณ์ ความคิดเห็นของครูกลุ่มเป้าหมายโดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และสรุปเป็นความเรียง

ผลการวิจัย

1. ครูผู้สอนปฐมวัย มีความคิดเห็นต่อสภาพปัจจุบันการจัดกิจกรรมและการจัดประสบการณ์การเรียนรู้เพื่อส่งเสริมพัฒนาการด้านอารมณ์ สำหรับเด็กปฐมวัย โดยรวม อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด 2 ด้าน อยู่ในระดับมาก 4 ด้าน เรียงลำดับด้านที่มีค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ได้แก่ ด้านให้ความรัก ด้านศึกษาแหล่งเรียนรู้ และด้านสรุปองค์ความรู้ ตามลำดับ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ได้แก่ ด้านออกแบบการเรียนรู้

2. รูปแบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ HOMSIN Model เพื่อส่งเสริมพัฒนาการด้านอารมณ์ สำหรับเด็กปฐมวัย ประกอบด้วย 6 กิจกรรมหลัก 40 กิจกรรมย่อย ได้แก่ กิจกรรมให้ความรัก (Happiness) กิจกรรมออกแบบการเรียนรู้ (Organizer) กิจกรรมแสวงหาความรู้ (Management) กิจกรรมศึกษาแหล่งเรียนรู้ (Savant) กิจกรรมสร้างองค์ความรู้ (Identity) และกิจกรรมวิถีธรรมชาติ (Nature) และผลการประเมินโดยผู้ทรงคุณวุฒิ พบว่า มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก ถึงมากที่สุด

3. ผลการใช้รูปแบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ HOMSIN MODEL เพื่อส่งเสริมพัฒนาการด้านอารมณ์ สำหรับเด็กปฐมวัย พบว่า นักเรียนที่เรียนรู้ตามรูปแบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ HOMSIN Model เพื่อส่งเสริมพัฒนาการด้านอารมณ์ สำหรับเด็กปฐมวัย มีค่าเฉลี่ยคะแนนพัฒนาการด้านอารมณ์หลังเรียนสูง

กว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และครูกลุ่มเป้าหมายมีความพึงพอใจต่อการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ HOMSIN MODEL เพื่อส่งเสริมพัฒนาการด้านอารมณ์ สำหรับเด็กปฐมวัยอยู่ในระดับมาก

อภิปรายผล

1. ครูผู้สอนปฐมวัย มีความคิดเห็นต่อสภาพปัจจุบันการจัดกิจกรรม การจัดประสบการณ์ การเรียนรู้เพื่อส่งเสริมพัฒนาการด้านอารมณ์ สำหรับเด็กปฐมวัย โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุด 2 ด้าน อยู่ในระดับมาก 4 ด้าน เรียงลำดับด้านที่มีค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับแรก ได้แก่ ด้านให้ความรัก ด้านศึกษาแหล่งเรียนรู้ ที่เป็นเช่นนี้เป็นผลเนื่องมาจากการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานต่างให้ความสำคัญกับการจัดการศึกษาในระดับปฐมวัย ซึ่งจะได้จากมโนนโยบายในการจัดอบรมพัฒนาครูปฐมวัย เพื่อให้มีความรู้ ความสามารถในการจัดกิจกรรม และจัดประสบการณ์เพื่อนำไปใช้ในการส่งเสริมพัฒนาการทั้ง 5 ด้านให้กับนักเรียน และเหตุผลที่สำคัญประการหนึ่งคือในการจัดการศึกษาในระดับปฐมวัยนั้นจำเป็นต้องสนองต่อธรรมชาติและพัฒนาการของเด็กแต่ละคน ตามศักยภาพภายใต้บริบทของสังคม-วัฒนธรรม แสดงให้เห็นว่าสิ่งที่สำคัญที่สุดในการจัดการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัยคือบริบทรอบตัวเด็ก ไม่ว่าจะเป็นครอบครัว สภาพแวดล้อมในชุมชน ความเป็นอยู่หรือวิถีชีวิตของชุมชนที่เด็กอาศัยอยู่ เหล่านี้ย่อมเป็นสิ่งที่มีความสำคัญและคงอยู่ในการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยนั้นจึงเป็นงานของครูผู้สอนที่จำเป็นต้องรอบรู้และเชี่ยวชาญในการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัยโดยจะต้องหาวิธีการที่เหมาะสมให้เด็กได้เรียนรู้อย่างมีความสุข นอกจากนั้นการจัด

กิจกรรมหรือประสบการณ์ให้กับนักเรียนในระดับปฐมวัยนั้น จะต้อง จัดประสบการณ์ให้สอดคล้องกับจิตวิทยาพัฒนาการ คือเหมาะกับอายุ วุฒิภาวะ และระดับพัฒนาการเพื่อให้เด็กทุกคนได้พัฒนาเต็มตามศักยภาพ จัดประสบการณ์ให้สอดคล้องกับลักษณะการเรียนรู้ของเด็กวัยนี้คือ เด็กได้ลงมือกระทำ เรียนรู้ผ่านประสาทสัมผัสทั้ง 5 ได้เคลื่อนไหว สำรวจ เล่น สังเกต สืบค้น ทดลอง และแก้ปัญหาด้วยตนเอง (วาโร เพ็งสวัสดิ์, 2544: 219) จัดประสบการณ์ในรูปแบบบูรณาการ ทั้งทักษะและสาระการเรียนรู้ จัดประสบการณ์ให้เด็กได้ริเริ่ม คิด วางแผนจะต้อง ตัดสินใจ ลงมือกระทำ และนำเสนอความคิดโดยผู้สอนเป็นผู้สนับสนุนอำนวยความสะดวก และเรียนรู้ร่วมกับเด็ก จัดประสบการณ์ให้เด็กมีปฏิสัมพันธ์กับและแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลาย ตลอดจนสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรมให้เป็นส่วนหนึ่งของการจัดประสบการณ์ การเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ให้ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดประสบการณ์ ทั้งการวางแผน การสนับสนุนการสอน การเข้าร่วมกิจกรรม และการประเมินพัฒนาการ และจัดทำสารนิทัศน์ด้วยการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับพัฒนาการและการเรียนรู้ของเด็กเป็นรายบุคคล นำมาไตร่ตรองและใช้เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาเด็กและการวิจัยในชั้นเรียน ซึ่งการจัดประสบการณ์ สำหรับเด็กปฐมวัยอายุ 3-5 ปี จะไม่จัดเป็นรายวิชาแต่จัดในรูปของกิจกรรมบูรณาการผ่านการเล่น เพื่อให้เด็กเรียนรู้จากประสบการณ์ตรง เกิดความรู้ ทักษะ คุณธรรมจริยธรรม รวมทั้งเกิดการพัฒนาทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา โดยมีหลักการ และแนวทางการจัดประสบการณ์ ที่เน้นการจัดประสบการณ์การเล่นและการเรียนรู้เพื่อพัฒนาเด็กโดยองค์รวมอย่างต่อเนื่องยึดเด็กเป็นสำคัญ สนองความต้องการ ความสนใจ ความแตกต่างระหว่างบุคคลและบริบทของสังคมที่เด็กอาศัยอยู่โดยจัดให้เด็กได้รับการพัฒนาให้ความสำคัญทั้ง

กับกระบวนการและผลผลิต ซึ่งต้องมีการจัดการประเมินพัฒนาการให้เป็นกระบวนการอย่างต่อเนื่อง และเป็นส่วนหนึ่งของการจัดประสบการณ์ โดยให้ผู้ปกครองและชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาเด็ก ซึ่งจากความสำคัญและนโยบายของหน่วยงานต้นสังกัดจึงทำให้ครูผู้สอนปฐมวัยมีการจัดกิจกรรมและจัดประสบการณ์การเรียนรู้เพื่อส่งเสริมพัฒนาการด้านอารมณ์ให้กับเด็กปฐมวัย อยู่ในระดับมากถึงมากที่สุด

2. รูปแบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ HOMSIN Model เพื่อส่งเสริมพัฒนาการด้านอารมณ์ สำหรับเด็กปฐมวัย ประกอบด้วย 6 กิจกรรมหลัก 40 กิจกรรมย่อย ได้แก่ กิจกรรมให้ความรัก (Happiness) กิจกรรมออกแบบการเรียนรู้ (Organizer) กิจกรรมแสวงหาความรู้ (Management) กิจกรรมศึกษาแหล่งเรียนรู้ (Savant) กิจกรรมสร้างองค์ความรู้ (Identity) และกิจกรรมวิถีธรรมชาติ (Nature) ที่เป็นเช่นนี้เป็นผลเนื่องมาจากผู้วิจัยได้ศึกษาหลักการ แนวคิด การจัดทำหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย แยกเป็นประเด็นที่สำคัญ ที่นำมาเป็นฐานการคิดในองค์ประกอบของ HOMSIN Model ดังนี้ ประเด็นที่ 1 แนวคิดเกี่ยวกับพัฒนาการ แนวคิดเกี่ยวกับพัฒนาการตั้งอยู่บนพื้นฐานที่ว่าพัฒนาการของมนุษย์ เริ่มตั้งแต่ปฏิสนธิต่อเนื่องไปจนถึงตลอดชีวิต พัฒนาการด้านร่างกาย อารมณ์จิตใจ สังคม และสติปัญญา จะมีความสัมพันธ์และพัฒนาอย่างต่อเนื่องเป็นขั้นตอนไปพร้อมกันทุกด้าน ทฤษฎีพัฒนาการทางสติปัญญาที่อธิบายว่าเด็กเกิดมาพร้อมวุฒิภาวะ ซึ่งจะพัฒนาขึ้นตามอายุประสบการณ์ ค่านิยมทางสังคมและสิ่งแวดล้อม หรือทฤษฎีพัฒนาการทางบุคลิกภาพที่อธิบายว่าเด็กจะพัฒนาได้ดีถ้าในแต่ละช่วงอายุเด็กได้รับการตอบสนองในสิ่งที่ตนพอใจ ได้รับความรักความอบอุ่นอย่างเพียงพอจากผู้ใกล้ชิด มีโอกาสช่วยตนเอง ทำงานที่เหมาะสม

กับวัยและมีอิสระที่จะเรียนรู้ในสิ่งที่ตนอยากรู้รอบๆ ตนเอง ประเด็นที่ 2 แนวคิดเกี่ยวกับการเรียนรู้ การเรียนรู้ของมนุษย์มีผลสืบเนื่องมาจากประสบการณ์ต่างๆ ที่ได้รับ การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมเกิดขึ้นจากกระบวนการที่ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลและสิ่งแวดล้อมรอบตัว โดยผู้เรียนจะต้องเป็นผู้กระทำให้เกิดขึ้นด้วยตนเองและมีการเรียนรู้จะเป็นไปได้ดี ถ้าผู้เรียนได้ใช้ประสาทสัมผัสทั้ง 5 ได้เคลื่อนไหว มีโอกาสริเริ่มตามความต้องการและความสนใจของตนเอง รวมทั้งอยู่ในบรรยากาศที่เป็นอิสระ อบอุ่นและปลอดภัย ดังนั้นการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้จึงเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็ก ประเด็นที่ 3 แนวคิดเกี่ยวกับการเล่นของเด็ก การเล่นถือเป็นกิจกรรมที่สำคัญในชีวิตทุกคนเด็กจะรู้สึกสนุกสนาน เพลิดเพลิน ได้สังเกต มีโอกาสทำการทดลอง สร้างสรรค์ คิดแก้ปัญหาและค้นพบด้วยตนเอง การเล่นจะมีอิทธิพลและมีผลดีต่อการเจริญเติบโต ช่วยพัฒนาร่างกาย สติปัญญา อารมณ์จิตใจ และสังคม จากการเล่นเด็กมีโอกาที่จะอธิบายแสดงออกถึงตนเอง เรียนรู้ความรู้สึกของผู้อื่น เป็นทางที่เด็กจะสร้างประสบการณ์เรียนรู้สิ่งแวดล้อม เรียนรู้ความเป็นอยู่ของผู้อื่น สร้างความสัมพันธ์อยู่ร่วมกับผู้อื่น กับธรรมชาติรอบตัว ประเด็นที่ 4 แนวคิดเกี่ยวกับวัฒนธรรมและสังคม วัฒนธรรมและสังคมที่แวดล้อมทำให้เด็กแต่ละคนแตกต่างกันไป เด็กไม่ควรถูกบังคับให้เรียนรู้ด้วยการท่องจำ แต่ต้องใช้เวลา และประสบการณ์แก่เด็กในการทำความเข้าใจ ควรส่งเสริมพัฒนาการตามธรรมชาติของเด็ก โดยใช้การเล่นและกิจกรรมเป็นเครื่องมือ เพราะการเล่นเป็นการทำงานและการเรียนรู้ของเด็ก เด็กก่อนวัยเรียน (อายุ 4-6 ปี) อยู่ในขั้นก่อนปฏิบัติการ ควรจัดให้เด็กเรียนรู้ด้วยการสัมผัส สำรวจ ทดลอง หรือลงมือกระทำต่อวัตถุด้วยตนเอง และสิ่งที่ผู้วิจัยนำมาใช้ในรูปแบบ HOMSIN Model

คือ ครูต้องเป็นนัก Organizer เพราะครูต้องเป็นผู้จัดเตรียมทุกอย่างที่ดี บรรยากาศเพื่อการเรียนรู้ เช่น การจัดเตรียมสภาพแวดล้อม สื่อ บรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ในแต่ละกิจกรรมต้องมีสภาพที่สนองความต้องการ ความสนใจของเด็กทั้งภายในและภายนอกห้องเรียนนอกจากนั้น สิ่งที่จะทำให้การเรียนรู้ของเด็กเป็นไปได้ดีคือการนำบุคคลที่เด็กคุ้นเคย หรือบุคคลที่เด็กเคารพหรือใกล้ชิด มาเป็นส่วนหนึ่งในการให้ความรู้กับเด็ก คือ Savant หมายถึงการให้ปราชญ์หรือผู้รู้ในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการจัด โดยการเชิญมาร่วมกิจกรรมในเรื่องประสบการณ์การเรียนรู้ ในเรื่องหรือกิจกรรมนั้นๆ สอดคล้องกับ วาโร เฟ็งส์วาลด์ (2544: 219) เสนอหลักการจัดการศึกษาปฐมวัยไว้ว่า การจัดการศึกษาระดับปฐมวัย เป็นการจัดการศึกษาที่มุ่งส่งเสริมพัฒนาการตามวัย ของเด็กทุกด้าน คือ ร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคม และสติปัญญา ไม่ใช่การศึกษาภาคบังคับ ซึ่งแนวคิดและกระบวนการวิจัยและพัฒนา รูปแบบการจัดประสบการณ์ครั้งนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของชไมมนศรีสุรักษ์ (2552: 195-210) ได้ทำการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) ผลการศึกษา พบว่า ภูมิปัญญาท้องถิ่นมี “ภูมิรู้ภูมิธรรม” หรือองค์ความรู้ คู่จริยธรรมที่ใช้อบรมพ่อแม่เด็กปฐมวัยในท้องถิ่นด้านความรับผิดชอบและการเห็นแก่ส่วนรวม โดยผู้ปกครองหรือผู้รู้ในชุมชนถ่ายทอดองค์ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับปัจจัยสี่ที่ใช้ในการดำรงชีวิตด้วยวิธีแบบไม่เป็นทางการ ให้แก่เด็กปฐมวัย เป็นภูมิรู้ภูมิธรรมเกี่ยวกับอาชีพ สุขศึกษา และสังคม โดยพบว่าสาระจากภูมิปัญญาท้องถิ่นที่เด็กเรียนรู้ได้ในชีวิตประจำวันได้แก่เรื่องอาหาร ยาสมุนไพร นิทาน ของเล่น ศาสนา การอนุรักษ์ป่าและน้ำ และพบว่าเด็กปฐมวัยในท้องถิ่นเรียนรู้ภูมิรู้ ภูมิธรรมผ่านการเล่น การใช้อายตนะทั้งหก การลงมือปฏิบัติจริงซึ่งนำไปสู่การเรียนรู้ในวัยต่อไป จากผลการศึกษาศาสามารถสร้างและพัฒนา

รูปแบบการเรียนรู้จริยธรรมสำหรับเด็กปฐมวัย “แบบสร้างตนเพื่อชีวิตและสังคม” โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นฐานและผู้ปกครองมีส่วนร่วมในรูปแบบของแผนการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่ประกอบด้วยหน่วย การเรียนรู้เรื่อง “ธรรมชาติคือชีวิต”

3. ผลการใช้รูปแบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ HOMSIN MODEL เพื่อส่งเสริมพัฒนาการด้านอารมณ์ สำหรับเด็กปฐมวัย พบว่านักเรียนที่เรียนรู้ตามรูปแบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ HOMSIN Model เพื่อส่งเสริมพัฒนาการด้านอารมณ์ สำหรับเด็กปฐมวัย มีค่าเฉลี่ยคะแนนพัฒนาการด้านอารมณ์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ที่เป็นเช่นนี้เป็นผลเนื่องมาจากกิจกรรมการเรียนรู้ตามรูปแบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ HOMSIN MODEL มีความหลากหลายน่าสนใจ เป็นกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตประจำวันและใกล้ตัวเด็ก ในขณะเดียวกันก็มีครอบคลุมตามตัวบ่งชี้พัฒนาการด้านอารมณ์ของเด็กปฐมวัย ซึ่งกิจกรรมที่ผู้วิจัยนำมาจัดไว้ในรูปแบบการจัดประสบการณ์นั้นยังสอดคล้องกับหลักการจัดการศึกษาปฐมวัยที่ว่า ส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้และพัฒนาการที่ครอบคลุมเด็กปฐมวัยทุกประเภทยึดหลักการอบรมเลี้ยงดูและให้การศึกษาที่เด็กเป็นสำคัญ โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล และวิถีชีวิตของเด็กตามบริบทของชุมชน สังคม และวัฒนธรรมไทย พัฒนาเด็กโดยองค์รวมผ่านการเล่น และกิจกรรมที่เหมาะสมกับวัย จัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้สามารถดำรงชีวิตประจำวันได้อย่างมีคุณธรรมและมีความสุขประสานความร่วมมือระหว่างครอบครัว ชุมชน และสถานศึกษาในการ และยังสอดคล้องกับที่ วาโรเพ็งสวัสดิ์ (2544: 219) เสนอหลักการจัดการ

ศึกษาปฐมวัยไว้ว่า การจัดการศึกษาเด็กปฐมวัยเป็นการจัดการศึกษาที่มุ่งส่งเสริมพัฒนาการตามวัย ของเด็กทุกด้าน คือ ร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคม และสติปัญญา ดังนั้น จึงเรียกรวมการจัดหลักสูตรระดับก่อนประถมศึกษาว่าเป็น แนวการจัดประสบการณ์ ซึ่งเมื่อนักเรียนได้เรียนรู้ตามรูปแบบการจัดประสบการณ์ดังกล่าว จึงทำให้มีค่าเฉลี่ยคะแนนพัฒนาการด้านอารมณ์หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เอรินทร์ แสงสาย (2551: 78-80) ได้ศึกษา เปรียบเทียบพัฒนาการของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 ระหว่างการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดโดยใช้สมองเป็นฐานกับการจัดประสบการณ์ตามปกติจากผลการวิจัยพบว่า นักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 ที่ได้รับการจัดประสบการณ์ ตามแนวคิดโดยใช้สมองเป็นฐานมีพัฒนาการด้านสติปัญญา ด้านสังคม ด้านร่างกาย และด้านอารมณ์-จิตใจดีขึ้น

อีกประเด็นคือ ครูกลุ่มเป้าหมายมีความพึงพอใจต่อการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ HOMSIN MODEL อยู่ในระดับมาก ที่เป็นเช่นนี้เป็นผลเนื่องมาจากรูปแบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ HOMSIN MODEL เพื่อส่งเสริมพัฒนาการด้านอารมณ์สำหรับเด็กปฐมวัย เป็นรูปแบบที่เน้นกิจกรรมซึ่งมีความหลากหลาย และครอบคลุมมาตรฐานการศึกษาระดับปฐมวัย ในขณะเดียวกันกิจกรรมย่อยในแต่ละกิจกรรมยังมีรายละเอียดการจัดกิจกรรมซึ่งทำให้ครูผู้สอนสามารถนำไปใช้ในการจัดประสบการณ์ให้กับเด็กนักเรียนได้เลย และรูปแบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ HOMSIN MODEL เพื่อส่งเสริมพัฒนาการด้านอารมณ์สำหรับเด็กปฐมวัยยังมีความยืดหยุ่นเพื่อให้ครูผู้สอนสามารถปรับเปลี่ยนหรือลดกิจกรรมได้ตามบริบทและพื้นฐานของนักเรียนในโรงเรียนของตนเอง จากข้อดีต่างๆ ของ

รูปแบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ HOMSIN MODEL เพื่อส่งเสริมพัฒนาการด้านอารมณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ที่กล่าวมา จึงทำให้ครูกลุ่มเป้าหมายที่นำรูปแบบดังกล่าวไปใช้ มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำรูปแบบการจัดประสบการณ์ไปใช้

1.1 ปัจจัยที่สำคัญประการหนึ่งที่จะช่วยให้การจัดประสบการณ์ตามรูปแบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ HOMSIN MODEL เพื่อส่งเสริมพัฒนาการด้านอารมณ์สำหรับเด็กปฐมวัยประสบผลสำเร็จคือบุคคลที่อยู่ใกล้ชิดกับตัวเด็ก ได้แก่ พ่อ แม่ ผู้ปกครอง ดังนั้นครูผู้สอนต้องทำความเข้าใจกับบุคคลเหล่านี้และให้เข้ามามีส่วนร่วมในบางกิจกรรมที่สามารถเข้าร่วมได้ เช่น กิจกรรมเล่นิทานให้ลูกฟัง เป็นต้น

1.2 ครูผู้สอนที่จะนำรูปแบบการจัดประสบการณ์นี้ไปใช้ ต้องมีบทบาทเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการจัดกิจกรรมตามหลักสูตร เป็นผู้กระตุ้นให้นักเรียนได้แสดงออก เป็นผู้สร้างบรรยากาศเป็นกันเอง โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และต้องไม่ยึดตัวเองเป็นสำคัญ

1.3 ครูผู้สอนที่จะนำรูปแบบการจัดประสบการณ์นี้ไปใช้ ต้องทำความเข้าใจแนวคิดหลักการ และกระบวนการดำเนินกิจกรรมหลักทั้ง 6 กิจกรรม และกิจกรรมย่อยทั้ง 40 กิจกรรม ตลอดจนวิธีการประเมินผล เพื่อให้การดำเนินการจัดประสบการณ์มีประสิทธิภาพบรรลุตาม

วัตถุประสงค์

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยพัฒนารูปแบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ HOMSIN MODEL เพื่อส่งเสริมพัฒนาการด้านอารมณ์สำหรับเด็กปฐมวัย ซึ่งเป็นหนึ่งในพัฒนาการของเด็กปฐมวัย ดังนั้นควรมีการพัฒนาแบบการจัดประสบการณ์เพื่อส่งเสริมพัฒนาการในด้านที่เหลือ คือ พัฒนาการด้านร่างกาย พัฒนาการด้านสังคม พัฒนาการด้านสติปัญญา และพัฒนาการด้านจริยธรรม เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมของนักเรียนสำหรับการเรียนรู้ในระดับที่สูงขึ้นต่อไป

2.2 ควรนำรูปแบบดังกล่าวไปปรับประยุกต์ใช้ในการส่งเสริมพัฒนาการด้านร่างกาย พัฒนาการด้านสังคม พัฒนาการด้านสติปัญญา และพัฒนาการด้านจริยธรรม อย่างต่อเนื่อง

2.3 รูปแบบการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ HOMSIN MODEL เพื่อส่งเสริมพัฒนาการด้านอารมณ์ สำหรับเด็กปฐมวัยจะเน้นในเรื่องของกิจกรรม ดังนั้นควรมีการวิจัยและพัฒนา กิจกรรมในลักษณะอื่นๆ เพื่อนำไปใช้ในการส่งเสริมพัฒนาการด้านร่างกาย พัฒนาการด้านสังคม พัฒนาการด้านสติปัญญา และพัฒนาการด้านจริยธรรม ของผู้เรียน

2.4 ควรมีการวิจัยรูปแบบการจัดกิจกรรมแบบบูรณาการที่สามารถส่งเสริมพัฒนาการของผู้เรียนครบทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านร่างกาย ด้านอารมณ์ ด้านสังคม ด้านสติปัญญาและด้านจริยธรรม ของผู้เรียน

เอกสารอ้างอิง

- ชไมมน ศรีสุรักษ์. (2552). การพัฒนารูปแบบการเรียนรู้จริยธรรมสำหรับเด็กปฐมวัย “แบบสร้างตนเพื่อชีวิตและสังคม”โดยใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นฐานและผู้ปกครองมีส่วนร่วม. วิทยานิพนธ์ ปร.ด. สงขลา: มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์.
- นภเนตร ธรรมบวร. (2550). หลักสูตรเพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัย ใน ประมวลสาระชุดวิชาการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย หน่วยที่ 3. นนทบุรี: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
- วาโร เพ็งสวัสดิ์. (2544). การวิจัยทางการศึกษาปฐมวัย. กรุงเทพฯ . สุวีริยาสาสน์.
- ศิริวรรณ วณิชวัฒนวรชัย. (2552). การพัฒนาความสามารถของนักศึกษาครูในการจัดการเรียนรู้ที่บูรณาการกรอบสาระการเรียนรู้ท้องถิ่น. นครปฐม: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2552). ข้อเสนอการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ. 2552 - 2561). กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิคจำกัด.
- เอรินทร์ แสงสาย. (2551). การเปรียบเทียบพัฒนาการของนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 ระหว่างการจัดประสบการณ์ตามแนวคิดโดยใช้สมองเป็นฐานกับการจัดประสบการณ์ตามปกติ. วิทยานิพนธ์ (กศ.ม. การวิจัยการศึกษา). มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.